ՔՍԱՆԵՒՄԷԿԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1230 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 27 — ԱՊՐԻԼ — 1872

ԳԱՑՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 180 ղր.
» Գաւառաց » 10 Մէճ.
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ » 90 ղր.
» Գաւառաց » 5 Մէճ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 50 փր.
Յայտարարութեանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ, աւելի անգամներու համար զատ համաձայնութիւն կըլլայ.

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Դուրս գալած լրագրոյ հանդէս ծախքը յանձնառութեան վրայ է.
Լրագրոյս վերաբերեալ՝ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պէտք ուղղուի, ի Պօլիս, Զէնիլի խան, Մասիսի գրասենեակը.
Ձեռագիր ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 27 ԱՊՐԻԼ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գաղղիոյ վերջին անցրման հաւաքուածոյ մէջ քաղաքականութեան յաւագ նեռուող եւ իրենց հայրենիքը փրկելու ողերան երեք մեծ մարդոց* մին, Գ. Կամպէթթա, այս օրերս Գաղղիոյ մէջ ուղեւորելով գտած համակրական ընդունելութեանց առթիւ քանի մ' ատենախօսութիւններ ըրաւ, որոց մին՝ որ է Հավրի մէջ խօսածը, մեծ աղմկեցութիւն ըրած է քաղաքական Գաղղիոյ մէջ։

Իր հայրենեաց ազատութեան եւ յառաջդիմութեան ջերմ ախոյեանը, հաւատարիմ հանրապետական բայց միանգամայն թշնամի՝ ինչպէս միապետական նոյն եւ ժողովրդական բռնաւորութեանց, իր ճարտար ատենախօսութեամբը հանրապետութեան բուն հոգին եւ նպատակն ամենուն կ'ըմբռնեցնէ. միտքերը կը լուսաւորէ, նախապաշարմունքը կը փարատէ, եւ ժողովրդեան ճշմարիտ օգուտն ու վիճակները մասամբ չշփոթել կուտայ։ Այսպիսի նշանաւոր ատենախօսութիւն մը արժանի է ընթերցման, որովհետեւ այնպիսի պայծառ ճշմարտութիւններ, այնպիսի լուրջ եւ լուսաւոր խորհրդածութիւններ ու խրատներ կան մէջը, որոցմէ ամեն մարդ կրնայ օգտուիլ եւ լոյս առնուլ։

Ահաւասիկ.

«Սիրելի հայրենակիցք իմ.

«Ձեր քաղաքապետին յանուն ձեր ինձ ուղղած խօսքերը, ներեցէք ինձ ըսել ձեզ, չափազանց շողոքորթ են ինձ համար. եւ ես չեմ ուզեր որ ձեր հանրապետական զգացմանցն իմանալու համար ձեր մէջ եկած ժամանակս գիս ստիպողեն, թէ ճշմարիտ սիրով մը գործել կուտամ ձեզ՝ անձնական շողոքորթութեանց ուրիշներ ընծայելով։ Արդ, պարտիմ ըսել ձեզ, թէ գիս ամենէն աւելի նեղացնող բաներէն մին՝ այն ճշմարիտ կոկիծն է թէ չկրցի աւելի բան մ'ընել, եւ խոր սրտացաւութեան կ'ըղձամ խորհելով այն պարտականութիւնքը՝ զորս կը դնեն իմ վերայ այդ զգացմանցն եւ այդ շնորհակալութիւնք որ խօսք կանուխ ըրաւ։

Կրնամ ըսել ձեզ քիչ մ'առաջ թէ պէտք չէ ճառեր խօսիլ։ Արդարեւ պէտք չէ որ մեր խօսքը ճառեր ըլլան, այլ խորհուրդներ, զեկուցմունք եւ ապացուցութիւնք։ Պէտք է որ մեք երբ կրնաք անհնիմք, կրնալու այդ երեւմք, յանձնախմբ, քիչ մ'աւելի զօրացած, աւելի լուրջ եւ աւելի ուղղելով բանաւորելք կրնամք։ (Ծափահարութիւնք)

Հանրապետութիւնը՝ զոր կը գըր-ռումէք, վերջնական հանրապետութիւնն ինչպէս որ քիչ մ'առաջ ձեր մէջէն մէկը գոչեց, այն հանրապետութիւնը՝ զոր սիրտերնիս ունիմք, եւ զոր ամրացնել եւ զօրացնել միայն կը պարտիմք, պէտք է որ նոյն Գաղղիոյ պատմութեանց ամենէն պէտքական մէջ ըլլայ, որուն այն է շողոքորթութեան եւ ծառայամտութեան յաւով անձնատուր չըլլալու պակասութիւնը։ (Ծափք)

Եւ պարզիւ մը գալք առթիւ մատակարարելու ինձ, թոյլ տուէք յայտնել ձեզ մտածմանս ընդ միջոյ, թէ եւ ինչ որ կը խորհիմ զայն կըսեմ եւ 'ի բաց առնել այն առթիւնքն, որ ես ալ երկու յարգանք ունիմ, որոց վերայ կը ցուցմ . . . ինչ որ ըսել մ'ենք գնեւ զայն կը խորհիմ։

Տեսէք, այն նշանակալի աւերած ներէն ետեւ, որք մեր գծերով հայրենեաց հողը գրեթէ ծածկեցին, եւ որք փառք երկինից փառք ճշմարիտ հայրենասիրաց եւ այլոց խոնարհ ճշմարտայիշ Գաղղիոյ հանճարոյ հանդերձ մեծութեան, կարծին անհետել այս նշանակալի աւերածներէն ետեւ՝ կը մնան բարոյական աւերածք. եւ ասոնք անհնարին է դարմանել, որ կրնամք ըսել թէ մեր բարոյական անդամք չեմք մեզ համար։

Կայսրութեան այն ահեղ անկման հետեւեալ օրը, այն կայսրութեան, որ տասնեօթն մի երկրամասագանգեան հրճուանքով քանի մի մարդոց ազդեցութեամբ երեւան եկած, եւ երկար ժամանակ կանգուն մնացած էր այն ահայանկութեամբ, ծառայական նուաստութեամբ եւ մեր կեան անմիջապէս, որք ազգս ժողովրդեան իրենց ընդունակ բնաւորութեան կը մեծցնէին, եւ այս քաղմութեանց ազդեցութիւնք կը մնացնէր ու կը քաղաքէր, երբոր նոցա անձայն երկինքները չէին գրգռուեր . . . (Ծափահարութիւնք). մեր կրած ողբալի ձախողումներէն ետեւ, մեր առ իրենաց յանձնելէն՝ տիրող զգացմամբ մի պէտք է ըսել. այն է մեր կրած աւերմանց բարոյական կողմը, գաղղիական պատուոյն նուաստումը, հանրապետական առաքինութեանց դրժանութիւնը, զորս պէտք չէ եւ ոչ իսկ վերյիշեալ մի մեր տեսութենէն կորուսանել։

Նիւթական աւերածք անմոռացելի մի յաւէտ պարզիկ հարուստ երկրի մի մէջ, որ այնչափ առատ միջոցներ ունի, ուր ճնշմութեան աշխատութեան եւ կուսակցաց ոգին կը տիրէ. Այո՛, Տեսէք, պարզիկ երկրի մի մէջ այդ վէրքերը բուժելու չափ պարզ բան մի չէ, բարեկարգութիւն առաջնորդ կառավարութեան մի ներքեւ։

Բայց այդ նորոգութիւնք, այդ վերածնութիւնք սրտիդ եւ խորհեա կան կը մնի եթէ աւելի բարձրէն չըսկըսի. յօրեաց պատճառ չկնտառի...

(Շարունակելի)

որպէս զի ճշմարիտ դարմանն ալ գըտնուի։

Արդ, պէտք է ճանչել թէ Գաղղիա չէր ձգտեր երբեք այն անդամնիցն եղբր, եթէ քաղաքականութեան մէջ բարոյականի ճշմարիտ յաւէրները կորուսած չլինէր։ Ներեցէք ինձ յաւելուլ, որ եթէ հանրապետական կառավարութիւնն այն ողբալի ձախողմանց մէջ իբրեւ միակ հնարաւոր երեւցաւ, պատճառն այս է որ փառքին գէմ միայնակ կանգուն գտնուեցաւ, փառքի, աղէտին անհունութեան պահուն ոչ ոք ալ չկրցաւ ձեր կառավարութիւն մատուցանել. ո՞ւր էին զաւակն հետամուտները. ո՞վ ներկայացաւ նոցա անուամբ. ո՞վ երեւեցաւ մեր հայրենակցաց կորուսեան մէջ իշխանութիւն բռնելու ձեռք տալու համար, որ վտանգաւոր բան մ'էր միայն։

Ո՛չ—ոչ ոք. այդ մէկ կողմ թողլուած ազատեցին հանրապետութեամբ. բայց այդ հանրապետութիւնը խղճի խայթով մի պատեհ ալ եր. ընդհանուր քրտէին խղճի խայթովը։ Հանդիսաւոր կերպով այն ճգնաժամուն չըմանակցեցան եւ հոս թոյլ տուէք ինձ յայտնել ձեզ այն շնորհակալութիւնը՝ զոր Գաղղիա կը պարտի ձեզ նման ժողովրդեան որ ոչ իսր դրամը խնայեց երբեք, ոչ աշխատութիւնը, ոչ ժառանգը, եւ որ իր նախնեացմէ ստացած հայրենասիրական առաքինութիւնքը ցը մնացու։

Ռուբէն Ձեւուն

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիէննա 6 մայիս.

Կայսրն ամեն տեղ հայրենասիրական ցոյցեր տեսաւ. ժողովրդէն ոմանք բանի մի գաւառաց մէջ մեքենայութիւնք կը նիւթուին Սլաւ կուսակցութեան կողմէն։

Սիրելի արշիդուքսուհին Նշանեալ Լէհաստանի աղբարոյն՝ մեծերն Արեւելք պիտի ուղեւորի։

Մադրիտ 6 մայիս.

Կարլոսի զօրավարը Պորլիթթոյ հետ կռուի բռնուելով՝ զանոնք 'ի փախուստ դարձոյց։

Տոն Քարլոս, որ տարածոյց գըլուխը կը գտնուէր, Գաղղիոյ սահմանագլուխը փախաւ 200 կառակցօք։

Պերլին 6 մայիս.

Հօհէնլոհէ կարդինալը կեսար կայսրէն ընդունուեցաւ։

Մադրիտ 5 մայիս.

Երէկ կառավարութեան զօրքերը Լարքէլինի Օրոքուէթթա բարձրին մօտ մեծ յաղթութիւն Տոն Քարլոսի հրամանին ներքեւ կռուող հարբերիոց, որք 40 մեռեալ անկան եւ 739 ալ գերի տուին։

Զօրքը կոյ թէ պատերազմին եւ... Տոն Քարլոս գերի բռնուել էր, Բոտոս զօրավար Գաղղիա փախուցած։

Պերլին 6 մայիս.

Պաշտօնական լրագիրը բացատրեալ հաւաստէ թէ կը հանէ այն զրոյցը թէ Գերմանիոյ կառավարութիւնը Ֆրանսիոյ խնդրոյն նկատմամբ 'ի նըպաստ Սերվիոյ միջամտելու փափաքութիւն ունի։

Վիէննա 7 մայիս.

Խորհրդարանն այսօր բացուեցաւ։

Կայսրը կը շարունակէ իր ուղեւորութիւնը Հունգարիոյ մէջ։ Այս միջոցիս Թեմեշվար կը գտնուի։ Քաղաքը տօնի մէջ է։

Պերլին 7 մայիս.

Գ. Գիոնարդ անձնական տեսակցութեան պատճառաւ փորձէ հրաժեշտ առնելու, որ ետքն ամսոյ չափ պիտի տեւէ կըսեն։

Կառավարական լրագիրք Թուրքիոյ նկատմամբ Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ մէջ տիրած քաղաքագիտական ընթացքը կը գովեն, իբրեւ միակ երաշխաւոր Արեւելից խաղաղութեան։

Փարիզ 7 մայիս.

Նոայլի դուքսը Գաղղիոյ դեսպան անուանեցաւ 'ի Վաշինկթըն։

Լոնտրա 7 մայիս.

Լորտ Կրանվիլ Ամերիկայի մէշտակողորն պարունակած անուղղակի պահանջմանց եւ ամնուերակն համար կը պնդէ. բայց Ամերիկայի արտաքին գործոց պաշտօնեայ Գ. Ֆիշ Անգլիոյ պաշտօնէին այս պահանջմանց չընդունիլը թէեւ սրբոած է, կրնայ որ անոր դեպքի վրայ խնդիրը Ժընեւի ատեանին չպիտի քննուի, բայց եւ այնպէս Ամերիկայի մէշտակողորը չպիտի ետ առնուիլ։

Լոնտրա 7 մայիս.

Սկովտիոյ մէջ Համարալոյց դասակարգութեան վերաբերեալ ծրագիրը կառավարութեան ընդդիմութեան հակառակ՝ 7 ձայնից աւելութեամբ ընդունուեցաւ։

Մադրիտ 7 մայիս.

Օրոքուէթթայի կռուը վերջնական հետեւանք բերելու չափ վճռական չէ։ Տոն Քարլոս գերի չէ բռնըւած։

Լոնտրա 7 մայիս

Օսմ. փոխ.	52 5/8
» փոխ 1869	60 5/8
» » 1871	70
Անգլ. փոխ.	93
Ալթըն	18 1/2
Մոնէ	43 1/2

Մանչեսթըր 6 մայիս

Բամպակ Մ. Ն. 0. 11 3/8
Ծախուած 8000 հակ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ
Իւսմիւրեալու կառավարիչ Թեւֆիք փաշան Կէյիվոլուի կառավարիչ

---

* Գ. Գ. Թիէր, Կամպէթթա, եւ Ժիւլ Ֆավր։

ձեռնտուեցաւ փոխանակ Հասան Թօսուն փաշային։

—

Աւստրիոյ կայսեր եղբայր Շարլ— Լուի արքեդուքսն երեքշաբթի օր Պրուսիա գնաց։

—

Վիրթէմպէրկի Օլկա Թագուհին՝ որ Ռուսաց Աղէքսանդր կայսեր քոյրն է, ուղեկցութեամբ իր եղբօրորդւոյն, Վէլսի Թագաժառանգին մեծ դքսուհւոյն՝ երկու շաբթի իրիկուն Կ. Պոլիս հասաւ Պրուզէն, բայց շոգենաւէն դուրս չելնելով՝ Մարմարայի ծովուն մէջ պտոյտ մ՚ըրաւ մինչեւ մեծ կղզին։

Երեքշաբթի առաւօտ՝ ժամն երկուքին՝ գեղազարդեալ նաւակոյց Համտի պէյն եւ Ալի Նիզամի փաշան շոգենաւը գնացին, եւ Թագուհին ու իր ուղեկիցը եօթնաթիակ նաւակ նստելով Թօփհանէ ելան, եւ հոն պատրաստ սպասող արքունական քառաձի կառքով Բէյլէր Բէյի գեղապալատը գնացին։

Ներս մտած ժամանակնին, Յուսէֆ գեղազան իշխանն Թագուհւոյն ... Յուսուֆ ... ողջունեց եւ ող ներկայացոյց Թագուհւոյն։

Ամենիշխան Մեծ Եպարքոսն եւ Արտաքին գործոց պաշտօնեայն Թագուհւոյն ներկայացան։

Կէս օր կէս ժամ անցած, Վեհ. Սուլթանը Յուսէֆ գեղազանաւոռն իջեւանելով առաջին այցելութիւնը ըրաւ Թագուհւոյն։ Այս տեսակցութեան ներկայ էին մեծ Դքսուհին Վէրա, որ Կոստանդին մեծ դուքսին դուստրն է, Յուսէֆ գեղազան իշխանին զօրապետն եւ Գերմանիոյ դեսպանատան Պ. Ռատօվից։ Արտաքին գործոց պաշտօնեայ վեհ. Սէրվէր փաշան թարգմանութիւն ըրաւ։

Վեհ. Սուլթանը գեղազանաւոռնէն դուրս ելած ժամանակ՝ իշխանին զօրապետն եւ Պ. Ռատօվից ընծայելով փողփողացուցութեամբ զգուեց զանոնք։

Կէս ժամ ետքը՝ Օլկա Թագուհին՝ ուղեկցութեամբ Համտի պէյին եւ Ալի Նիզամի փաշային՝ Տօլմա Պաղչէի պալատն երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Վեհ. Սուլթանին։

Յետոյ իր շոգենաւը դարձաւ։

—

Պուլղարաց Էկզարքն իր ժողովրդեան Թարխանամէթէն առնելով՝ Խրիմցւոց դրով Յունաց Պատրիարքէն, որ հեղինակը պաշտօնանէ ազդեցիկ Պուլղար Եկեղեցւոյ արգելքը վերցնէ. եւ Հերիքոնի եպիսկոպոսին դէմ հանած բանադրանքն ալ լուծէ։

Յունաց Պատրիարքը պատասխան չտուաւ։ Առոր վրայ Էկզարքը կիրակի օր Ֆէնէրի Պուլղարաց եկեղեցին երթալով հոնտեղ կիրակի արգելքին ու բանադրանքը վերցուց՝ երեք հակառակ կանոնաց նկատմամբ։

—

Մէճմուայի Տիլէժամիք լրագրին հետեւեալ լուրը կը տայ։

Մը հասարակաց թէ կարլոբուն կիւղանին տեսած հրահանգին համեմատ, Բուլղարաց գեղարդեան սպասով շրջաբերական մի Մեծ-Եպարքոսին հաղորդուեցաւ։ Այսպէս շրջաբերականը կը յայտնէ թէ Ակնամէթոցի նաւահանգստին մէջ եղած շինութիւնը զինուորական կարեւորութիւն չունին։

Մեծ Եպարքոսն՝ վերյիչեալ շրջաբերականը կարդալէ ետեւ՝ իր գոհութիւնը յայտնեց եւ ըսաւ թէ Դուռն ալ նոյնպէս հաւանիլ է, ... բերել տուեալ զինուորական գլխաւորութեան։

—

Ղրիմի Էնդամօրեալ յաջորդին խօսքին նայելով. Հրէից դէմ եղած հալածմանց մէջ հրեայք ալ լաւ գնդակւութիւն ըրած են յունաց, եւ իրենց կրած հարուածները առելօրինի վճարած։

Ռումինեանութեան տեղեկագրութիւնք կը հաստատեն, թէ հրեաներէն երկու հոգի մեռեր են ինն հոգի վիրաւորուեր են. իսկ յոյներէն տասն հոգի վիրաւորուեր են։

Զմիւռնոյի Յոռնադարձօրագ մ՚ալ կը պատմէ թէ Յոյն խառնամբոխ երկու անգամ Հրէից թաղը յարձակեր են եւ երկու անգամն ալ հալածուեր են՝ բայց մ՚եւ Ոստիկանութեան պաշտօնէր մի հոն թողուց, որ հետաքրքիրն տարած էին։

—

Մարմարա կղզւոյն մէջ Հրէից դէմ եղած հալածանաց վերայ հետեւեալ տեղեկութիւնները գրուած են Կեդրոնին մարդասիրական թուղթէն մ՚Օրիոն լրագրին։

Յոյն որիրոյ մի, վերջերս բանայօթ անուն, դրեթէ 40 տարեկան. Զանազ գայլէ ներցն ալ եւ այլ քաղաքաց մէջ խել մի յաճախումութիւններ ըրեր է. ասկէ քիչ ատեն յառաջ Մարմարա կղզին վերադարձած էր, որ իր հայրենիքն է, եւ Ալիոյ ծովերը գտնուող Յէյրեքէ ատաղձոց հետ ընկերացած, երբ մերթ ընդ մերթ Մարմարա կղզին երթալով կ՚ապրանքներ. վերջին օրերս Յէյրեքները բանուորելով յայտնեց թէ Բանայօթ ալ իրենց ընկերն էր։ Այս յայտնութիւնը Բանայօթ իմանալով ծովերը մեկնեցաւ մի գտաւ, եւ մէջը նստելով Հերմոնեան նաւ մի փախուստ տարածանեցաւ։

Այն օրէն ետեւ Բանայօթ մէկ մ՚ալ երեւան չելաւ Մարմարա կղզւոյն մէջ։ Զաւկի ասոր հասնելով, բոլոր ամեն հրեաները ներքէ, պահէ թէ նորա Բանայօթը մեռցուցած լինէին իրենց Պասեքին համար։

Զատկին երեքշաբթի օրը բացմութեամբ Հրէից Թաղը երթալով չարեք չմնայ որ չխէթէն խեղճերուն։

Նախ Աթենական քանդեցին, յետոյ տուները ու խանութները աւարառութեան մատնեցին. Հրէայք քաղաքէն փախելով թաքչած տուներ փախան. Թուրք բնակիչք՝ Հրէից ոգեւ ասկա ապաստանեցին։

Այս աւերմունքը գործուած միջոցին քանի մի յոյն Հրէաւորք զօր ելնելով պաշտօնեան անցաւ կին։

Հրէայք իրենց տուները ու դուռը թողով կղզիէն մեկնիլ ուզեցին. բայց յոյնք զանոնք արգելելով չթողուցին. Թուրքերն ալ որ մեծ մասամբ նաւավար են, նաւերնին նաւիլ ու իրենց գործին երթալ կուզէին, բայց յոյնք զինելով որ կ՚ուզէին հիւրմեան եւ եղած անիրաւութիւնք կառավարութեան կհայտնեն, զանոնք ալ արգիլեցին։

Հրէից Թաղերն՝ որ Կ. Պոլսեցի է, կղզիէն մեկնիլ եւ Կ. Պոլիս դառնալ ուզելով, յոյնք բռնեցին բանտը դրին, ուր խեղճն իր եւ իրենց աղատութեան կ՚սպասէ դուրսէն գալիք օգնութեամբ։

Երկու Թուրք նաւավարք, որ Ալիոյ ծովերը դարձող ատենին եւ փախուստը պատրաստած, յաջողել էին յունաց հակառակ կառավարութեան, Կէմլիկ երթալով այս անիրաւութիւնները ասաց։

—

Նորոգեցեալ սրիկական ընկերութեամբ Մարմարա կղզւոյն եւ Խաւիրի մէջ Հրէից դէմ եղած հալածանաց համար դեսպանատանց գիտելով նոյն միջադէպ ..., որպէս զի այս բարբարո-

սական ոճրագործութիւնք ուրիշ անգամ չկրկնուին։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԲԸՀԱՐԸ ՈՍԿՈՅԻՆ

25 ապրիլ չորեքշաբթի իրիկուն			37	8
27 » հինգշաբթի առաւօտ				
բացուելու			36	38
կէս օր			36	13

Կ. Պոլիս 27 ապրիլ

Յունկէթէ ժէնէրալի բաժինք	Ֆրան.	ֆր.	12 20
Փրէտի »	»	Օսմ.	» 15.32
Փրէտի Օսմ.—Թիւրք			11,30
Երկաթուղեաց	»	Ֆր.	171
Փոխ. 1863	»	»	332
» 1865	»	»	339
» 1869	»	»	304 1/2
Թրամվէյ		Օսմ. լիր.	12.80

ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԼՈՒԽ Ը.

ՃԱՐՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԴՈՑ, ԿԱՄ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԲԱՇԽՈՒԱԾՈՑ.

Մարդկան սեփական աշխատութեան.— Սեփականութեան Աշխարհաբեան Պրուտոն եւ Ոպէլ.— Սեփականութեան փոխանակութեամբ դործեամբ կամ ժառանգութեամբ տալու.— Ամէն ... .— Գինը։

Մարդկային բնութեան ուսումն ու փորձը կուսացուցանեն թէ մարդն աշխատելու, ինչպէս ըսինք, աշխատութեան արդիւնք զգանալու համար կազմուած է, հոգը բաց ըլլալ եւ հարստութեան ամեն հիւսերը վարդապետելու, ըլլալով ամենէն մեծ խթանն՝ իր նորանոր ձեռք բերածն եւ փոխանակութեամբ կամ պարգեւմամբ լաւագոյնը՝ վերջապէս իր ունեցածն՝ ազատ ծնած ոգւոյ գործածելու ազատութիւնն է,— Սեփականութեան իրաւունքը կամ պարզապէս Սեփականութիւնն է։

Ըսել կը հետեւի ուրեմն թէ սեփականութեան իրաւունքը, առաջին երաշխաւորութիւնը, սաստիկ իրին արդար իրաւունքը մարդկային հարստութեան եւ ընկերային քաղաքակրթութեան առաջին եւ գլխաւոր պայմանն է։ Դժբախտ մարդ ..., ոմանք՝ սեփականութեան իրաւունքը, այսինքն օրինաւորապէս ստացածը գործածելու իրաւունքը (միայն թէ ուրիշ չվնասէ) ընկերական կեանքի համար բնական է, եւ ասոր այս պատճառաւ է որ քաղաքակրթութեան առաջնակարգ այս իրաւունք երաշխաւորութեան վերայ կը շարժի։

Մարդն իր մտաց հաստիչ միջոցաւ՝ Աստուծոյ սեփականութեան ծառայութիւնն ունի։

Սեփականութիւնն ամեն ազգաց մարդկան հետ կը ծագի. ամեն տեղ կը տեսնուի որ մարդ, ինչ որ իրեն հարկաւոր է, եւ ինչ որ ինք կարողացել, իրեն կը սեփականէ. նախ իր սպեղն ու ձեռքը, յետոյ իր հիւղակը, եւ այսպէս իր տունը, պարտէզը, հողը։ Վասն զի մարդ դարգանաց, առատ կը յայտ իր ունեցածին՝ զանի որ ընկերութիւնն յառաջանայ, առաւել կ՚զգայ սեփականութիւնն ապահովելու պէտքը։ Սեփականութեան իրաւունքն ու առաջնակարգութեան պէտքը զուգահեռաբար կը նկատեն Մեւս կողմէ, յայտնի է սրբազան իրաւունք մ՚է, որ հարստութիւնը նաւակ առատ եւ ոչ լաւ բաշխուած է, քաղաքակրթութիւնը նուազ յառաջացեալ է այն ամեն տեղ, ուր անհատական սեփականութիւնը լաւ պաշտպանուած չէ, եւ ուր նորա իրաւունքն ապահովեալ չեն, կամ պետութիւնը յափշտակող իրաւունքներ գործածելով նորա վերայ, կամ ընկերական կազմութիւն՝ ուղղակի կամ անուղղակի ձեւերով կապկապեալ կ՚ըլլայ։

Մարդն իր անձնական Փիզիքական կամ մտաւորական կարողութեանց մէջ, այսինքն իր անձին մէջ, անժխտելի սեփականութիւն մ՚ունի։

Այս կարողութեանց գործածութենէն կը ծնանի ցանք, ցանքեր, Աշխատութիւն, որ այս ջանից եւ տաժանաց արդիւնքին վերայ իրաւունք կու տայ։ Այսպէս երկրորդ անձնական սեփականութիւն մի կը ծագի, որ է աշխատութեան պտուղը, թէ եւ այս ալ առաջնոյն պէս նախատական կերպիւ բանաստացած է եւ կը բանադրի—գեղարեանց եւ տարիքութեամբ։

Նորապէս, երբոր մարդ իր պատրաստած արդիւնքն անմիջապէս չսպառէր, եթէ կը տնտեսէ, եթէ կը խնայէ, եթէ ինչպէս կը ըսէ եւ կը ծառայէ, այս ջանից, այս ներդրութեան, այս անձնապահութեան, այս հանդարտութեան արդիւնքն ալ չփնտռեր պարգեւելու։ Այսպէս ալ երրորդ սեփականութիւն մի կը ծագի, այն է՝ Դրամագլխոյ սեփականութիւն։

Ըստ ամենայն երեք սեփականութիւնք, սեփականութիւն անձին, սեփականութիւն պտղոյ աշխատութեան, սեփականութիւն արդեանց խնայութեան կամ դրամագլխոյ, այս երեք սեփականութիւնք երկուքի մէջ կը բովանդակին, այն է՝ սեփականութիւն անձնական, սեփականութիւն շարժական ոչիցն, որ պատահ մարդոյն համար անձնական սեփականութիւնք վարձերու եղանակ մ՚է։

Երեսն Աշխատութեան եւ Դրամագլխոյ սեփականութիւնն օրինաւոր է, բայց այնպէս է որ Երկրագործութեան տեսակէտով ալ երեւակայել լինի, ինչպէս որ կը հանդիպեք տեղւոյ է նախ. ուրիշ հիմնական իրաւունք մ՚ալ երաշխաւորել լինի, այն է ընկերական Օրինականութեան ծագած իրաւունքը։

Արդարեւ, ենթադրենք թէ Փիզիքական եւ մտաւորական կարողութիւնք՝ այն է անձնական սեփականութիւնք՝ չկարգելու այն ժամանակ մարդն անասնոյ կարգ կանչելու եւ ընկերութիւն չմնար—ենթադրենք թէ պատասխանին իր ձեռնարկութեամբ ձեռք բերած արդեանց վերայ ունեցած արտօնութիւնը չերաշխաւորէ, այն ժամանակ գրքեր կամ խեթան չունենար աշխատելու, հերքեր թափելու եւ տաժանելու—ենթադրենք թէ աշխատութեան պտուղը սեփականութիւնը, նոյն արդեանց խնայութեամբ կուտակումը, մերժողներն գրամագլուխը՝ չերաշխաւորէ, այն ժամանակ այս անձրամեաց տարրին՝ ընդարձակութեան այս ընդդէմ՝ ապրելու կը դադրի։

Ենթադրենք այժմ թէ մարդ, իր ազատութեամբ, իր դրամագլխով եւ իր ձեռնարկութեամբ անտէր եւ խոպան երկիր մի տասնեակ անդամ մշակէ, ալ եւ ալ բարգաւաճ մանը առաջ նետէ, բնակարան մի շինէ մէջը, եւ այն, Արդարութեան եւ Օգտակարութեան սկզբանց զօրութեամբ տէրն է այն բարուցն մոյն. կը մինչ նորա անձնական իրաւունքը չէ՛ զանոնք գործածել, փոխանակել, եւ կենդանւոյն կամ յետ մահուան այլոց տալ։

Եթէ Աշխատութեան եւ Դրամագլխոյ ստացուածոյ սեփականութիւնն արդարութեան եւ ընկերային օգտակարութեան հաստատուած օրինաւոր է, փոխանակութեան ճամբով անուղղակի ձեռք բերած նոյն սեփականութիւնն ալ ուրիշ կերպ չկրնար ըլլալ. վասն զի, զոյն ձեռք բերելու համար՝ տուողին նախընտրելի սեփականութեան մի համարժէք փոխարինութիւնք կուտայ, զոր նոյնպէս ջանից եւ ջանքերութեամբ ձեռք բերած էր։

Թէ՛ պատասխանը եւ թէ՛ փոխանակութեան ճամբով ձեռք բերուած աշխատութեան եւ դրամագլխոյ սեփականութեան արտօնութիւնը, զոր երաշխաւորելն արդարութիւն է, իր հետ կը բերէ նոյն սեփականութիւնը գործածելու ազատութիւնը, յորմէ կը բղխի տալու կամ պարգեւելու իրաւունքը, որ սեփականութիւնը գործածելու եղանակ մ՚է. Հետեւաբար իր հետ կը բերէ մահուանէն ետեւ իր զաւակաց կամ մերձաւորաց ժառանգութիւն թողլու իրաւունքը։ Ընտանեաց գլխոյ մի նախատեսութիւնն ընկերութեան հիմնական կազմերէն մին է, եւ ընտանեաց գոյութեան համար հարկաւոր. առէք զառ դրգիռ կամ խթան մ՚է աշխատութեան, խնայութեան, տնտեսութեան եւ դրամագլխոյ կազմութեան՝ որ հարստութիւնք կը բազմացնեն յօգուտ իր աղգին եւ յօգուտ բովանդակ ընկերութեան։

Բնական կամ անուղղակի աշխատութեան ճամբէն զատ ալ մարդն կը-

նան զօրանալ, որինաւորապէս ուսումնա-
կանութիւն տալով ասոնցմէ գրաւմանը,
գիտ մը հնարելով, կամ բարեպաշտու-
թեամբ։

Յստակ է որ մինչ մի ուսումնական ընկե-
րութիւն մը գրաւումը յառաջ կը լինի ըն-
թացքին ուսումնականութիւնն ընկեր։ Այս
ակադեմին ամէն ժամանակ ակադեմի ազ-
գերին ընդունուած է գործնականապէս։
Աւելին կարեւոր գրաւումն որ ամէն ու-
ղղութիւն ուսումնականութեանց վեճ եղած
է, այն երկիրներուն գրաւումն է, որոց
վերայ խորագոյնսկիզբ ազգ. գրաւ... Աս
Այս պատճառաւ է որ իրաւունք առա-
ջին գրաւումն կրնեն Եւրոպա մէջէն կը
նկատեն ուսումնականութեան ասպարէզ —
կան այսօր, քաղաքականի ընկերութեանց
մէջ, գլխաւոր միջոցն է՝ կամ ասոցին
ակումբութիւն, կամ ժողովրդութեանց
անոր թագաւորաց ազատութիւնը։

Որ գրաւմամբ, նոր ձեռնարկութեան,
ուսումնական, քիմիական, մեքենական,
վաճառական, առեւտրական նոր ձեւ, կամ
ճգնաժամի մէ գիւտն առաջին գրաւման կը
նմանի։ Արդ.՝ միանգամայն արդարեւ է
այն գիւտը քաջալերել ու վարձատրել՝ ու-
ղղակիութիւն տալով հնարողին, որ իր
ձեռնարկութեան՝ այն է, ազատութեան
արդիւնքը վայելէ։

Այսպէս միտ դրական ուսումնականութեան
իրաւունքը դեռ որոշապէս հաստատուած
չէ։ Ընդհ. հանճարներ տաղանդաւորներն
հնարող եւ գրական հեղինակաց կողմէ ըն-
կերութեան մասնաւոր ծառայութեանց
ընդունելութիւն վերայ, որովհետեւ համար թէ այդ
ծառայութիւնք ազգային եւ մտաւորական
ուսումնականութեան իրաւունք կը տան իւր
ժամանակաւոր վարձատրութիւն մը ակնա
է տալեան ուղղակի որոշ քաջալերու-
թեամբ, կամ իրենց միայն լինելութեան օր-
ռոնութեամբ։

Տէրունական Պաշտօնական Թերթի
(Նախաձեռնութեան թիւ Թիւ 1191)

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԽՆԴՐՈՑ ԳՐՈՑ
ՄԱՏԵՆԱԳԻՐ
ԹԱԳՐԻՐՆԵՐ

Տրապիզոնի Ալբանիա գիւղի հա-
յերը ամէն ատ ի մերձակայ թաղեր-
ի ժամանակ ամենայն աղքատներ
ամառները անցած ըլլալուն եւ ամենայն
ալ կենալ պատմելով նոյնոր համար,
թուղթ գրուեցաւ որ ամենայն նմանու-
ները տանելին հանել եւ կենաւոր
չը պատմիլ։

1870 Մայիս 11
Խաթայած եղած է։

Ակորայ Չէրթէկա գիւղի գեղջկ-
ներուն համար, որ կաթողիկ Առաքելե-
րուն ծախած էր անդրանի կառավա-
րութիւնը, թուղթ գրուեցաւ։

1870 Մայիս 14
Բ. Դուռը պատասխաներ էր Գա-
րաս մէջ կեղծող Էֆէնտին, թէպէտ
խառն ժողովոյ առանց ալ Պատրի-
արքարանը թէգերէնով խմացու-
ցած էր թէ Ակորէ իրաւունք մը
չունին այս մասին։

Բարեպաշտ կառավարութեան ժո-
ղովոյ անդամ Մէհմէտ էֆէնտին բռն-
նաւորական վարմանը համար գան-
գատանաց թուղթ գրուեցաւ։

1870 Մայիս 18
Հրամանագիր կը դրկուի Բ. Դրանէն,
եւ ամբաստանեալը կ'արդարանայ։

Վանայ առաջնորդ արդ համար պը-
ղինձ գրամ յանձնուելով ժողովրդը
դրկանք կրելուն համար թուղթ գրու-
ւեցաւ։

1870 Մայիս 23
Գանձուց պաշտօնէին յանձնուելով
որոշուած է Նորփէրին տանը պը-
ղինձ ընդունիլ։

Տիգրանակերտու Աւելի գիւղի
մէջ Շուխի ազէ անուն բռնաւոր մը
հայազգի Տոնհիոնի Յարութիւնեանց ասու-
նը մտնելով բոլոր գոյքը յափշտակած
եւ կինը իր 2 զաւկին հետ միասին
փախուցած ըլլալուն համար թուղթ

գրուեցաւ։

70 Մայիս 30
Հրամանագիր առնուեցաւ։

Գարահիսարու Թաւմայ գիւղի
մէջ նոր եկեղեցի մը կառուցանելու
համար թուղթ եղաւ։

70 Յունիս 9
Ֆէրման առնուեցաւ։

Տրապիզոնի Պաթեամ գաւառի նոր
եկեղեցի մը կառուցանելու համար թէ-
պէտ Յունաց ազգին՝ ինչպէս Հայոց
ալ Տէրութեան կողմէ գիւտին մը եւ-
շխութեան հրաման տրուեցաւ խնդր-
ւանաց թուղթը գրուեցաւ։

70 Յունիս 15։

Եղիպտոսի մէջ կերպ կերպ ձեր-
բակալուելով յանտարկուած Յովսէփ
գիւղի Բողբքեան Կամուէլին ազատու-
թեան համար թուղթը գրուեցաւ։

Հրամանագիր առնուեցաւ ուղղեալ
առ Եգիպտոսի կուսակալին։

Տիգրանակերտու Հայնի գիւղի մէջ
եկեղեցի կոչնակ եւ մարդասպա-
նութիւն ընող անձանց համար թուղ-
թը գրուեցաւ։

Հրամանագիր առնուեցաւ։

Կարնոյ կուսակալութեան տակ
Գառնիկ գիւղի մէջ հայատեսարու-
թիւն ընող մէկ քանի բռնաւորներու
համար թուղթը գրուեցաւ։

1870 Յունիս 18
Հրամանագիր առնուեցաւ։

Աբրասախոյ Թուղթասը գիւղաց-
ւոց Գոլթէգեէտէրին կրած զրկանաց հա-
մար թուղթը գրուեցաւ։

70 Յունիս 22
Հրամանագիր առնուեցաւ։

Կարնոյ ճանապարհի չինութեանց
պատճառաւ Գզիլոյ Դերմանցւոց եւ
Բաղերդցւոց կրած նեղութեանց հա-
մար թուղթը գրուեցաւ։

Հրամանագիր առնուեցաւ։

Շիրօ գառառի Քէֆէրտէզ գիւղի
մէջ նորէն եկեղեցի կառուցանելու հա-
մար թուղթը գրուեցաւ։

Նմանապէս մէկ ալ տեղը Ակորայ
Քէֆէրտէզի շինուելու համար թուղ-
թը գրուեցաւ։

70 Յունիս 22
Ֆէրմաններ առնուեցան։

Եւդոկի Հիկիսերը համար ազատու-
թեան բռած չնորհաց մասին շնորհա-
կալութեան թուղթը մատուցուեցաւ։

70 Յունիս 25
Ան Կոտորեալ Թէգէրէոյ մը պա-
տասխանեց թէ, Թուղթը Որոտ-
ասփա հոգեւորայն մասուցեր եւ
գանձանակութիւն յայտնէր է։

Սամսոնի մէջ Հայոց խաղը վաղած
Ջուր տանկի մը իւրացնել ուզելով
կորած ըլլալուն համար թուղթը գրը-
ուեցաւ։

70 Յունիս 27
Հրամանագիր առնուեցաւ։
Տեղւոյն կուսակալութեան եկած
պատասխանը Բ. Դուռը կը հաղոր-
դէ ի Պատրիարքարան, յորմէ
կիմացուի թէ Հայեր իրաւունք
չեն ունեցած։

Ղալաթիոյ Հափոյի փողոցին մէջ
փլչելու վրայ եղած տան մը համար
թուղթը գրուեցաւ բոտ ինդրոյ թաղ.
խորհրդոյն։

Վերոյի Պաղաքապետութեան յանձ-
նուած է Բ. Դրանէն։

Խարբերդի ճանապարհին շինու-
թեանը պատճառաւ Զարրուէ ընակչաց
կրած նեղութեանց համար թուղթը
գրուեցաւ։

70 Յունիս 29
Հրամանագիր առնուեցաւ։

Տրապիզոնի Գէմօն գիւղի եկեղեց-
ւոյն շինութեան համար թուղթը գրը-
ուեցաւ։

70 Յունիս 29
Ֆէրմանը առնուեցաւ։

Բաղերդի եւ Երզնկեանի տաղմ-
նորդութիւններու միացնելով Աէամբ-
ճեան Գրիգորիս վարդապետին յանձ-
նուեցաւ, եւ բոտ այնմ ֆէրման առ-
նուելու համար թուղթը գրուեցաւ։

Ֆէրմանը առնուեցաւ։

Խնասըսէի երկրեա. վարժարանի
շինութեան հրամանագիր խնդրելու
համար թուղթը գրուեցաւ։

70 Յուլիս 15
Տեղը միւսը չըլլալուն համար բաշ
որինի ուրութեան հրաման չը տըր-
ուեցաւ. եւ պատուէր եղաւ որ նոյն
տեղը միւսը տեղն մը հետ փոխա-
նակէն եւ այնպէս հրաման տրուի։
Այս փոխանակութեան գործողու-
թիւնը ըլլալու վրայ է։

Երեխայ Յասանայի ատաջնորդ Դա-
ւիթ վարդապետը որ մինչեւ Վան
նկատուպռ եղբերանէն աղաբինաւո-
րապէս եպիսկոպոս ձեռնադրուած էր,
նորէն Կանայ գալով անակրութիւն-
ներ գործելուն պատճառաւ հեռու
կեղ. ին փոխադրելու համար թուղ-
թը գրուեցաւ։

70 Յուլիս 11

Հեռագիր զարնուեցաւ Բ. Դրանէն։

Ակերդաւ Շահնակոր գիւղը խօ-
հա անուն քիւրտ մը եղբայրս անուն
հայազգի մը կինը փախուցած ըլլա-
լուն համար թուղթը գրուեցաւ։

70 Յուլիս 21
Հրամանագիրը առնուեցաւ։

Չմշկածի Արոկ գիւղին եկեղեցւոյ
եւ դպրոցի շինութեան հրամանագրին
խնդրելու համար թուղթը գրուեցաւ։

70 Յուլիս 25
Հրովարտակին առնուեցաւ։

Սեփէրէկի Ակորայ եկեղեցւոյն
շինութեան հրամանագրին խնդրելու
համար թուղթը գրուեցաւ։

70 Յուլիս 25
Հրովարտակն առնուեցաւ։

Գերմանու փոխաւանորդ. Տիմո-
թէոս վարդապետին հրովարտակ տըր-
ուելու համար թուղթը գրուեցաւ։

70 Օգոստոս 15
Ֆէրմանը առնուեցաւ։

Շամաանճի Միհրանին ամառնոցը
որ յանակոն կոնքը ընդունելով կ'ու-
զէր ալ ինչ հետ կենակցիլ եւ իր որ-
ոակեալը ձգել, թուղթը գրուեցաւ
որ Բաշխանութեան գրան մէջցա-
յանձնուի։

70 Օգոստոս 15
Յանձնուեցաւ ոստիկանութեան պաշ-
տօնէին։

Նիկոմիդիոյ վիճակին մէկ քանի
գիւղերը թէեւ թոհրիքի ժամանակ
զրուեր եւ բոտ այնմ տուրքերը բաշ-
խուեր է, սակայն դարձ. դօշանները
պատած չըլլալուն եւ թահրիքի ժա-
մանակ յաւելցած տուրքէն աւելի
պահանջուելուն համար, նոյն գօշան-
ները տրուելու եւ բոտ այնմ տուրք
պահանջուելու համար թուղթը գրը-
ուեցաւ։

70 Օգոստոս 19
Գանձուց պաշտօնէին յանձնուեցաւ։

Նիկոմիդիոյ վիճակին Մէջտիգիւղի
ժողովուրդը գիւղին դեւսին կամուրջին
եւ արհէ շինութեանց պատճառաւ բյա-
լով, Նոստանտեայի ճանապարհի շինու-
թեան պատճառաւ ասոնցմէ կանուխ
չաշխատելու համար թուղթը գրուեցաւ։

70 Օգոստ. 19
Հրամանագիր առնուած է, որով
կը ծանուցուի թէ, ներէ առաջին
կամուրջի շինութեան հերքածին
գիւղացիք, ճանապարհի շինու-
թեան չը տարուին։

Գիմիլիսի Պալթիկ գիւղի մէջ վաշ-
խառուներուն կեղեքմանց նկատմամբ
թուղթը գրուեցաւ։

70 Օգոստ. 19
Հրամանագիր առնուած է, որով
պատուէր կըլլայ որենց հակա-
ռակ տեղի գտած անիրաւութիւն-
ները արգիլել։

Թօգադի Պախրաճի արհեստաւո-
րաց կողմէն Բ. Դրան ուղղելով տաճ-
կերէն արզուհալը մատուցանելու
համար թուղթը գրուեցաւ։ Այս ար-
զուհալը իրենց արհեստը եւ գոր-
ծին վերաբերեալ էր, որով գանգատ
կընէին Մուքթասեպ Օհան էֆէնտիէն,
յայտնելով թէ Տէրութեան կողմէ քէ-
հեայ արհեստաւորաց տոփարակին գի-
նէն տասն 60 փարայ պակսաւ առը-
ուած գինէններն ինքն է առեր յա-
նուն արհեստաւորաց եւ չէ տուեր
իրենց։

70 Օգոստ. 19
Այս խնդիրը գանձուց պաշտօնա-
տանը յանձնուած է։

Գէրճանի գիւղացիներէն Տէրու-
թեան վնաս ռամիկներուն պէտքին համար
առնուած մթերքներուն գինը վճարե-
լու եւ այս մասին ժողովուրդը չը նեղ-
ելու համար թուղթը գրուեցաւ։

70 Օգոստ. 19
Երաշխ. սպարապետին յանձնուե-
ցաւ։

Գէրճանի Մուլթէզիմներէն ժո-
ղովրդոց կրած նեղութեանց վերջ տըր-
ուելու համար թուղթը գրուեցաւ։

1870 Օգոստոս 19
Գանձուց պաշտօնէին յանձնուե-
ցաւ։

(Շարունակելի)

Ազնիւ Մասիս.

Ձեր պատուական Մասեաց թերթէն
միոյն մէջ արհեստանոցի մի հաստատու-
թեան յայտարարութիւն ընթերցայ։

Ընդհանուր տեսութեամբ եւ իւր ա-
մէն տարօքը յոյժ կարեւոր հաստատու-
թիւն մ'է այդ, հետեւապէս ամենայն մա-
սամբ արժանի խրախուսանաց։

Յոյժ կարեւոր ըսի, վասն զի Հայ
մանկանց դաստիարակութեան հիմնական
սկզբունքներն ընդունելէ ետք նոցա հա-
մար ապագայ մը հայթ. ամբողջելն է.
այս խնդրին ուշադրութեան արժանի կէտը
մանաւ եւ կենաց խնդիր մ'է եղած այսօր
մեզ համար. հայն խնդիրն է ըսեմ, ո-
րում վճռադատութը յոյժ նաւաց ուշադ-
րութիւն կընծայուի։

Աննց ու մինչուամ Որդիս Էֆէնտիի
հանդատասը գործարանը ուշքէ անցնելով
մանրամասնաբար զննած են հանճարոյ
արդիւնք եղող այն զգանչելի արուեստ-
ները՝ որոց չնորհիւ 6—700 բնակիչք
կապրին, իրաւունք պէտի տան ինծ ըսե-
լու թէ այդ նորահաստատ արհեստանոցը՝
կամ յուս եւս է ըսել՝ արհեստից վարժա-
րանը՝ Հայ պատանեաց ասպէտ զարգաց-
ման մեծ ասպարէզ մը կը բանայ, որով
նաեւ չունիր պէտի կրնան յաւ ապրելու
համար ապահովագոյն միջոց մը գտնել։

Ուրեմն այն ամենայն ծնողք՝ որ փո-
քրր ինչ զօրութեամբ կը պատրաստութիւն
իրենց զաւակունքն կենալ վարժարանը
դնել յաւաւսն արհեստից, ուրիշ բան ը-
րած չեն լինիր։ բայց նթէ անապատելի
դրամագլուխ մը հայթայթած կը լինին։

Ի սրտէ եւ անձկանօք բարեմաղթե-
լով մէջեալ վարժարանի զարգացման հա-
մար, հանդերձ շնորհակալեաց հաւատա-
եալ կը շնորհաւորեմ զքեզ. բարեկամս
իմ Սիփան էֆէնտի Գէորգեան, որ այս
տեսակ յանձնառն գործոյ մի հիմնադիր լի-
նելու փառքն ունեցաւ։ Ս·ՕԱԿ

... խմբագիր.

Ասուածիկոյ մայիս 7կիւրակէ օրը
Հայկ. ընկերութեան ընդհանուր ժո-
ղովը պիտի գումարի ի Սուրբ Աստուա-
ծածին վարժարանն ժամ՝ մէջ. 7ին։ Աստ
ափ կը խնդրուի Մեծարգոյ ընկերնե-
րէն որ ներկայ գտնուիլ բարեհաճին։
Հայկ. ընկերութեան ատենէն
Ժողովոյ Ատենադպիր
Մ. Նշանեան

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Պատուական հայ տան մը համար Հայերէն, Գաղղիերէն, Թուաբանութիւն եւ քիչ մ՚ալ Դաշնակի դասեր տալու [illegible] — Տնօրէնին հետ պէտք է տեսակցիլ։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

[illegible] Ղալաթիոյ [illegible] ի գործ դրուի [illegible] 29ին ժամը 6ին [illegible]։

[illegible] ի Ցարի [illegible]։

24 ապրիլ 1872
ի Կուրն Չեշմէ [illegible]

[illegible] 2100 [illegible] 400 [illegible] 15000 [illegible] 7000 [illegible] 1100 [illegible] 1300 [illegible] ապրիլ 27ին ի Ցարի [illegible]։

[illegible] ժամը 6ին [illegible] ի Ցարի [illegible]։

[illegible] 87 [illegible] 87 [illegible] 87 [illegible]։

14 Մարտ 1872
ի Կուրն Չեշմէ [illegible]

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Օ. [illegible]

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1872 ՄԱՐՏ 30 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ Ի ՆՈՐ ՆԱԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԽԶՆՈՑ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Թիւ	Նաւարկութեան եղանակ
11 30	25	[illegible]
11 45	4	[illegible]
12 15	22	[illegible] (Ուրբաթ օրերը ժամը 12 1/2ին [illegible])
1 45	18	[illegible]
2 15	19	[illegible]
3 30	25	[illegible]
5	22	[illegible]
6 30	6	[illegible]
8 30	19	[illegible]
9 30	23	[illegible]

Ասիական եղեր

Ժամ	Թիւ	Նաւարկութեան եղանակ
12	3	[illegible]
12 30	11	[illegible]
1	23	[illegible]
1 45	3	[illegible]
2 30	11	[illegible]
3	23	[illegible]
3 45	1	[illegible]
5 15	20	[illegible]
7 15	28	[illegible]
10	11	[illegible]
10 45	20	[illegible]

Ալեքսանդրեան եղեր

Ժամ	Թիւ	Նաւարկութեան եղանակ
12 15	21	[illegible]
12 45	6	[illegible]
1	12	[illegible]
2 15	20	[illegible]
3 30	28	[illegible]
9	24	[illegible]

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Թիւ	Նաւարկութեան եղանակ
1 30	6	[illegible]
2	25	[illegible]
3 30	22	[illegible]
5	19	[illegible]
6 15	28	[illegible]
7 45	23	[illegible]
9	25	[illegible]
9 30	4	[illegible]
10	22	[illegible] (Ուրբաթ օրերը ժամը 10 1/4ին)
10 30	18	[illegible]
10 45	20	[illegible]
11 15	19	[illegible]

Ասիական եղեր

Ժամ	Թիւ	Նաւարկութեան եղանակ
1	3	[illegible]
1 45	11	[illegible]
2 15	23	[illegible]
3 45	1	[illegible]
9 15	11	[illegible]
10	3	[illegible]
11 15	11	[illegible]
11 45	6	[illegible]
11 45	23	[illegible]

Ալեքսանդրեան եղեր

Ժամ	Թիւ	Նաւարկութեան եղանակ
3	21	[illegible]
4	20	[illegible]
9 45	12	[illegible] (Ուրբաթ օրերը ժամ 10ին)
10 30	28	[illegible]
11	21	[illegible]
11 30	3	[illegible]

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
26 ԱՊՐԻԼ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ԴՈՒՐՈՒՇԷՆ

Լոնտրա 3 ամիս	դուրուշ	108 1/4 —
Փարիզ		23.40

ԸՆԹԱՑՔ ԴԻՒԱՆՈՅ
26 ԱՊՐԻԼ

[illegible]	դուրուշ	109.5
Նափոլէոն ոսկի	»	87
Իմփերիալ ոսկի	»	89.10
[illegible]	»	51.20
[illegible]	»	—
Հինդկաց	»	104.10
[illegible]	»	119.10

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 26 ԱՊՐԻԼ

ԱՐՄՏԻՔ

Ցորեն կարմիր [illegible]	23	— 37
» » Ազագ	35	— 36
» » [illegible]	30	— 32
» » [illegible]	30	— 32
» » [illegible]	30	— 32
» կակուղ Ազագ	30	— 33
» » [illegible]	—	—
[illegible]	30	— 32
Ցորեն կակուղ [illegible]	30	— 32
[illegible]	30	— 32
» » [illegible]	28	— 30
[illegible]	19	— 20
» [illegible]	17	— 18
[illegible]	14	— 14 1/2
» [illegible]		

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈԶԱՊ ՉՈՐ

[illegible]	դուրուշ	—
[illegible]	»	—
[illegible]		
[illegible]	»	
[illegible]	»	

ԲԱՄԲԱԿ (դուրուշ)

[illegible]	օխա	9 1/4
Իզմիր	»	10 1/2
[illegible]	»	9
[illegible]	»	8
[illegible]	»	8 1/2

ԲՈՒՐԴ

[illegible] լուացուած	օխա	
» չլուացուած	»	3
[illegible] լուացուած	»	
» չլուացուած	»	
[illegible] լուացուած	»	
» [illegible]	»	
» չլուացուած	»	
[illegible]	»	
[illegible]	»	

ՄԱՉԸ

[illegible]	օխա	11 —
Անատոլու	»	10 — 1/2
[illegible]	»	6 — 7

ՀԵՐԻՆ

[illegible] Ա. [illegible]	օխա	21
» Բ. »	»	19 —
[illegible]	»	21
[illegible]	»	
[illegible]	»	
[illegible]	»	
[illegible]		

ԲԻԶԲԻԶ

[illegible]	օխա	50 —
[illegible]	»	48 —
[illegible]	»	51 —
[illegible]	»	—
Վան	»	29 —

ԱՕՏԻ ՄՈՐԹ

[illegible]	7	կտոր	մէկ	Օ. Լ.
[illegible]	7	»	»	»
[illegible]	»	»	»	»
[illegible]	7 1/2	»	»	»
[illegible]	»	»	»	»

ՁԷԹ

[illegible]	օխա	7 1/2 —
[illegible]	»	6 1/2 —
[illegible]	»	10 —
[illegible]	»	6 1/2

[illegible]		9 1/2	— 10
[illegible]	»	260	— 275
[illegible]	»	29	— 30
[illegible]	»		—
[illegible]	[illegible]		—
» [illegible]	»		—
[illegible]	»	42	— 44
[illegible]		—	—

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

		դուրուշ	
[illegible] 100	օխա	1200 —	
» Բ. »	»	1140	
[illegible]	»	16 — 16 1/2	
[illegible]	[illegible]	240 —	
» » [illegible]	»		—
» [illegible]		290 —	
[illegible]	օխան	26	—
» [illegible]	»	45	— 60
[illegible]	[illegible]	1060 —	
[illegible]	օխա	10 1/4 —	
[illegible]	»	100	— 140
» » [illegible]	»	—	— 70
[illegible] 100 [illegible]		50	—
[illegible]		84	—
» [illegible]		98	—
» [illegible]		80	— 82
[illegible]		142	— 148
[illegible] 100 [illegible]		45	
[illegible]		13	— 14
[illegible]		37	— 40